

Parin-
vaihtajat

Cocktail
09.10.00

Tytöt
savikolla

HINTA
14.50

NAISET KERTOVAT RAKKAUDESTA 2 HINTA 14.50

Hyljätty

Conita Nelson

Ilmanla on
tunnettu, mutta hiipo
hän on...

Tule..

MICHAEL ADRIAN

KKI-
VERI

Seksiä
farkuissa

Kätkömeini
kondomin
arvotus

JURI
NUMMELIN

PULPOGRAFIA

Erotica

Seksi
rikus

Seksiriehua

ja nautinto voivat
käädessä - minä jään
unikin ja sitten te ja mi-

NTTORIAJAN
JALKEEN

Cocktail
09.10.00

Nukkumalähio

Richard E. G.

KAIKKI
HALUA VÄT
SÄ

SALAISSUUS

Max Noric

POMON
TYTÄR

Amerikkalaisia seksipokkareita
suomeksi 1960-1980-luvuilla

Tytöt
seikkaillee

PELIMIES 5

VAIN
VAIN

Nuoruus ja
hulluus

KYLYMATON

Paheellinen
vaimo

Kirje
sinulle...

ROBERT EVELYN

Mairen ammatit

liikuisten lukemisto

VANKI-
KARKURIN
NAISET

NEITSYEN KESA

NYT VAIN
2.20

PELIMIES 3

JOAN ELLIS

Houkutus
Alantu

Ken Kane

SEKS

KOVA KOVAA VASTEN

KOTIMAINEN
seksidekkari!

Sheldon Lord

Valokuva
mallit

Paul Daniels

Cocktail
09.10.00

HRINEN AMMATINSA
JA HIN RAKASTI AMMA

MARG
JÄRJ
KAI

Cocktail
09.10.00

BERY KEMP

Operaatio
seksi

MAKSETTU
RAKASTAJA

NYT VAIN
2.50

Cocktail
09.10.00

Paulin maku-
voimista torvit
kipsatut urok-
killa... ja
sai nita...

SEKSITI

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

Pulpografia Erotica

Juri Nummelin

Pulpografia Erotica

Amerikkalaisia seksipokkareita
suomeksi 1960–1980-luvuilla

Kustantamo Helmivyö
Turku 2021

Juri Nummelin: Pulpografia Erotica

ISBN 978-952-7211-83-0

Painopaikka: BoD, Norderstedt, Saksa

Lukijalle

Kädessäsi oleva kirja on jatkoa teoksilleni *Pulpografia*, *Kuudestilaunkeavat*, *Vüdestilaunkeavat* ja *Pulpografia Britannica*: se esittelee halpaa kioskeissa ja lehtipisteissä myytävää kirjallisuutta, jota usein pulp-kirjallisuudeksi kutsutaan. Se on anakronistinen termi, mutta muodostunut 2000-luvulla synonyymiksi lähes kaikelle niin sanotulle pockari- tai kioskikirjallisuudelle.

Pulpografia Erotica esittelee nimensä mukaisesti eroottista kirjallisuutta. Kyse on 1960-luvulta 1980-luvun alkuun julkaistuista kirjoista, jotka ilmestyivät huokeissa kioskarjoissa, sellaisissa kuin Cocktail, Pelimies ja Seksisarja. Tässä teoksessa keskitytään alkuperäisen *Pulpografian* ja *Kuudestilaunkeavien* tapaan pelkästään amerikkalaiseen alan kirjallisuuteen, mutta teoksen lopussa on myös mahdollisimman kattava listaus muista suomen kielellä julkaistuista seksipokkareista. Seksilehtiä ei kirjassa kuitenkaan käsitellä eikä myöskään niitä pockareina ilmestyneitä seksikirjoja, joita pidetään eroottisen kirjallisuuden klassikoina (*Fanny Hill*, *Flossie* jne.). Näihin toimii lähdeteoksena Ville Hännisen, Vesa Sisätön ja minun kirjoittama *Erotica* (2008).

Rajaus amerikkalaiseen kirjallisuuteen voi olla jonkun mielestä turhauttava, mutta se oli tarpeellinen kirjan valmiiksi saattamiseksi. Samalla se liittyy myös siihen, että kirjallisesti amerikkalainen pornokirjallisuus on usein kiinnostavampaa kuin englantilainen tai ruotsalainen, ja sitä ovat ajoittain olleet tekemässä monet tärkeät muista lajityypeistä tunnetut kirjoittajat, kuten Lawrence Block ja Donald Westlake. Lisäksi amerikkalaisesta seksikirjallisuudesta on julkaistu enemmän tutkimuksia kuin muusta. Suomalaisen eroottisen tai pornokirjallisuuden historia on kirjoittamatta, mutta sellainen saattaa hyvinkin ilmestyä lähivuosina. Toisaalta tämänkin kirjan kirjoittamiseen meni melkein 20 vuotta, sillä osa teksteistä on syntynyt alkuperäisen, vuonna 2000 ilmestyneen

Pulpografian imussa. Tämä voi näkyä myös lievänä epätasaisuutena. Osa teksteistä on ilmestynyt aiemmin Pulp-lehdessä, jota toimitin ja julkaisin vuosina 2003–2011.

Teoksen avaa pitkä johdantoartikkeli, joka taustoittaa amerikkalaisten seksipokkarien historiaa ja julkaisukulttuuria. Yksittäisten hakusanojen perässä ovat perinteiseen tapaan kirjojen bibliografiset tiedot, joissa mainitaan myös kirjoittajien muut tiedetyt, suomennetut teokset. Tiedot ilmoitetaan näin:

[Nimi:] *Call girl sisarukset*. [Sarja, johon teos kuuluu, ja järjestysnumero:] Domino 2. [Suomentaja:] Suom. H. Suikkanen. [Kustantaja ja kustantajan kotipaikka:] Finnbooks: Tapiola 1967. [Alkuperäinen nimi:] Alun perin *The Sisters*. [Alkuperäinen kustantaja ja julkaisuvuosi:] Softcover Library 1966.

Monessa tapauksessa tietoja varsinkaan alkuperäisestä kustantajasta ei ole löytynyt, mikä johtuu usein siitä, että tällaisen hämäräperäisen käteenvetokirjallisuuden bibliografioita ei ole tehty. Lisäksi teoksia on vaikea löytää nettidivareista, koska monetkaan eivät pidä niitä myynnissä. Lisäksi osa kirjoista on Suomessa ilmeisesti julkaistu väärillä nimillä tai niiden alkuperäistä nimeä, saati tekijää, ei ilmoiteta.

Lajityypit, jotka tässä kirjassa tulevat esille, ovat rikostarinat ja melodraama. Science fictionia edustavat seksikirjat olivat Amerikassa suosittuja 1960- ja 1970-luvuilla, mutta suomeksi niitä ei ole käytännössä julkaistu lainkaan. Olen myös rajannut käsittelystä seksilänkkärit pois, vaikka niitäkin on suomeksi paljon julkaistu, joitain pidempään kuin muita seksipokkarisarjoja. Johdantoartikkelissa seksilänkkärisarjoja kuitenkin mainitaan. Amerikkalaisperäiset länkkärisarjat esittelen teoksessani *Kuudestilaukeavat*.

Voi perustellusti kysyä, miten olen pystynyt lukemaan näitä huonoja kirjoja niin paljon ja miten näen niissä sellaisia arvoja, että niistä kannattaa jakaa tietoa. Monet seksikirjat kuitenkin paljastavat omasta ajastaan ja yhteiskunnastaan paljon informaatiota. Teokset eivät ole syntyneet tyhjiössä, vaan ne kertovat usein varsin paljaasti (sic) avioliitosta, miehen ja naisen välisestä parisuhteesta, erilaisista ammattikunnista, kaupungin ja maaseudun tai keskikaupungin ja lähiöiden välisistä suhteista ja niin edelleen. Ne toisin sanoen kuvaavat todellisuuden rakennetta eivätkä ihmisen psyykeä. Niiden kuvaamat ihmiset eivät kehity tai taannu ihmisinä, pikemminkin yhteisö avautuu tai sulkeutuu heidän toimintansa mukana. Muokkaan rikoskirjailija Nicolas Freelingin ajatusta hiukan: “Me kaikki olemme seksihulluja, me kaikki olemme runkkareita, me kaikki olemme nussijoita, ja valita nussiminen kirjan tapahtumien päävaikuttimeksi on vain yksinkertaisimpia tapoja kohdistaa katse elämäämme ja maailmaamme.”

Juuri tästä syystä vanhat seksikirjat voivat olla erittäin kiinnostavia, vaikka samalla ne voivat olla todella huonoja. Kun ne kuvaavat yhteiskuntaa, ne voivat myös toimia camp-viihteenä, joka naurattaa aidosti: typerät juonet ja epäuskottavat seksikohtaukset sekä niiden kuvaamiseen käytetty usein pöljä kieli outoine metaforineen riittää perverssiin lukunautintoon. Suhde on samanlainen kuin roskaelokuvien harrastajilla, mutta yritän myös suhtautua vanhoihin seksikirjoihin vakavasti, mitä esittelytekstini toivoakseni korostavatkin.

Osa seksikirjoista on kuitenkin myös hyviä kirjoja. Osa on toimivia rikosromaaneja, osa on hulvattomia komedioita, osassa on kiinnostavaa yhteiskuntakuvausta. Olen hiukan eri mieltä Juhani Niemen kanssa, kun hän kirjoitti klassikotutkimuksessaan *Populaarikirjallisuus Suomessa* (1975), että “seksilukemistot edustavat kioskiviihteessä yksitoikkoisinta, rakenteellisesti kaavoittuneinta lajia”. Kuten *Pulpografia Erotica* toivoakseni todistaa, seksipokkareistakin voi olla moneksi.

On kuitenkin huomautettava, että usein vanhat seksipokkarit toisintavat ankeita ja haitallisia stereotypioita ja näkemyksiä. Esimerkiksi raiskausten erotisointi on tyypillistä vanhalle pornografialle. Teoksellani en halua propagoida näiden näkemysten puolesta, ja pyrin huomauttamaan niistä aina tarpeen vaatiessa. Sisältövaroitusta on joka tapauksessa paikallaan, sen verran kirjassa esiintyy seksuaalista väkivaltaa.

Suomeksi julkaistuja seksipokkareita tutkiessa huomaa kiusallisesti, että alan parhaita tai muuten kiinnostavimpia teoksia ei ole täällä juuri julkaistu. Esimerkiksi myöhemmin merkittäväksi scifi-kirjailijaksi nousseen Robert Silverbergin seksikirjoista ei ole julkaistu suomeksi yhtään. Samoin merkittävä puute ovat ranskalaisen Olympia Pressin englanniksi julkaisemat modernistiset ja joskus kokeellisetkin seksikirjat. Niistä ei ole käännetty suomeksi kuin kirjallisuuden klassikoiksi nousseet *Lolita* ja *Candy* sekä muutamat Henry Millerin teokset, joille Olympia oli ensijulkaisija.

Tiedostan myös, että suurin osa tässä käsitellyistä kirjoista on suomennettu toisen kielen, useimmiten ruotsin, kautta. Vakavana kirjallisuudentutkimuksena *Pulpografia Erotica* ei toimikaan, mutta se voi toimia johdatuksena vakavampiin, haastavimpiin luentoihin.

Samalla se voi tarjota itsekin hetken lukunautinnon, jossa janoinen tiedonhalu purkautuu.

Kiitos kuuluu muun muassa seuraaville: Tapani Bagge, Kari Elkelä, Ville Hänninen, Marko Jussila, Asmo Koste, Pekka Moisio, Timo Palonen, James Reasoner. Isältäni Matti Nummelinilta saatu lähes täydellinen Cocktail-sarjan kokoelma mahdollisti omalla tavallaan kirjan valmistumisen. Teosta on kirjoitettu Kalevi Kuitusen säätiön myöntämän apurahan turvin.

Turussa kvättälvella 2021

Juri Nummelin

Kioskikustantamisen ja pornografian yhteinen historia

Eroottista fiktiota ja kirjallisuutta on ollut aina antiikin ajoista saakka ja kauemminkin, ja useaa aikakautta on lupa pitää eroottisen ja jopa pornografisen kirjallisuuden kultakautena. Esimerkiksi viktoriaaninen aika – 1800-luvun loppu ja 1900-luvun alku – oli Englannissa vireän eroottisen kirjallisuuden aikakausi, joka synnytti lukuisia klassikoita, kuten *Herra Jackin ihmeellisen huoneen* ja Oscar Wilden kirjoittamaksi väitetyn *Telenyn* sekä lukemattomia muita, joista suurinta osaa ei ole suomennettu. Myös myöhäiskeskiaika Rabelaisineen ja Chaucereineen oli erotiikan kulta-aikaa.

Omanlaisensa erotiikan ja pornografian kulta-aika olivat 1950–1970-lukujen Yhdysvallat ja maata villinnyt halpojen seksipokkarien buumi. Pokkarit eli pehmeäkantiset taskuun mahtuvat kioskeissa ja muualla kirjakauppojen ulkopuolella myydyt kirjat olivat yksi 1940-luvun keskeisiä innovaatioita, joka aikoinaan mullisti kirjakaupan ja kustantamisen totutut puitteet. Halpoina pockkareina ilmestyi kaikenlaista kirjallisuutta aina klassikkojen uusintapainoksista kovaotteisiin rikosromaaneihin ja kaukana avaruudessa kiitäviin tieteiskirjoihin. Seksi oli yksi pokkarien keskeisiä lajityyppejä – se oli niin suosittua, että seksikirjojen kustantajat ansaitsivat sillä miljoonaomaisuuksia ja pystyivät ostamaan huviloita.

Seksipokkarien näkyvyys ja merkitys väheni 1970-luvulla, suureksi osaksi siitä syystä, että seksi valtasi vuosikymmenen aikana myös valkokankaat. Avoimesti kuvatun seksin aikakautena ei ollut tarvetta luetulle sanalle. Lisäksi valtavirtakirjallisuus otti rohkeita askelia kohti avoimempaa eroottisuutta – todistuksena muun muassa Nabokovin *Lolita* (1959) sekä Henry Millerin teokset. Seksipokkareita ilmestyi kuitenkin vielä

1980-luvulla, mutta niiden suurimman suosion päivät olivat jo takana. Nykyään seksikirjoja ilmestyy sähkökirjoina, ja vanhojakin seksipokkareita saa verkkokaupoista lukulaitteisiin uusintalaitoksina.

Vanhoja seksipokkareita kutsutaan usein nimellä “sleaze” tai “sleaze paperback”. Sana tarkoittaa törkyä tai saastaa, mikä viittaa tietenkin kirjojen sisältöön ja ulkoasuun, mutta sille on muodostunut lempeästi ironinen, suurelta osin hyväksyvä sävy eikä se ole yksiselitteisesti tuomitseva, minkä huomaa vaikka vuonna 2005 ilmestyneen *Sin-A-Rama*-kirjan alaotsikosta: “Sleaze Sex Paperbacks of the Sixties”. Termillä voi kätevästi viitata myös 1960-luvun nudistielokuviin, 1970-luvun röhnäisiin actionleffoihin ja drive in -teattereissa kiertäneisiin B- ja Z-luokan elokuviin.

Pornopokkarien alkuvaiheet ja läpimurto

On vaikea sanoa, mikä oli ensimmäinen varsinainen seksipokkari. 1920- ja 1930-luvuilla, niin sanottujen pulp-lehtien aikakaudella, nähtiin paljon halpoja lukemistolehtiä, joissa julkaistiin paljon aikakaudelle tyyppilistä häveliästä erotiikkaa. Tällaisia lehtiä olivat muun muassa *Spicy Western Magazine*, jossa seksiä yhdistettiin lännenaiheisiin, sekä *Snap-py Stories*, joka keskittyi lähinnä tarinoihin, joita nykyään kutsuttaisiin romanttisiksi. Samaan aikaan julkaistiin myös niin sanottuja *Tijuana Paperseja*, pieniä lehtisiä, joissa tunnetut sarjakuva- ja animaatiohahmot pantiin tekemään seksuaalisesti eksplisiittisiä asioita. 1940-luvulla kukoistivat myös nimettömästi julkaistut eroottiset lehdet, ja seuraavalla vuosikymmenellä taas ilmestyi paljon pin up -lehtiä, joiden kuvissa nähtiin hohdokkaasti piirrettyjä vähäpukaisia naisia. 1940- ja 1950-luvuilla julkaistiin myös niin sanottuja bondage-lehtiä, joiden mallit, kuten Betty Page, ovat myöhemmin tulleet kulttihahmoiksi. Bondage-leh-

dissä naiset olivat usein sidottuja erilaisiin asentoihin ja heihin näytettiin kohdistavan seksuaalista väkivaltaa. Bondage-lehtiin piirsivät alan tunnetut nimet kuten Eric Stanton ja Bill Ward. Stanton ja Ward jatkoivat 1960-luvulla seksipokkarien kansien piirtämistä, ja samantyyppisiä aiheita kuvittivat myös Gene Bilbrew ja Bill Alexander (jotka olivat harvoja alalla työskenteleviä afroamerikkalaisia).

Eric Stantonin kuvitus yksityisesti painatettuun bondage-kirjaan.

Seksipokkareita julkaistiin jo 1940- ja 1950-luvuilla, vaikka Yhdysvalloissa ilmapiiri oli tuolloin vanhoillinen. Niin sanotuissa digest-pokkareissa, jotka olivat myöhempiä peruspokkareita suurempia, julkaistiin paljon seksikkäitä rikos- ja seikkailuromaaneja, joissa lähestyttiin aikakaudelle tyyppillistä noir-tematiikkaa vaihtuvista identiteeteistä, petollisista naisista, kovaksikeitetyistä, mutta kyynisistä miehistä. Kirjojen seksi oli kuitenkin peiteltyä ja näkyi enemmän pin up -henkissä kansissa, joissa saattoi olla myös kovaa sadistista väkivaltaa. Digest-kustantajia olivat muun muassa Carnival, Phantom, Quarter ja Star Books, ja lisäksi osa Kanadassa vuonna 1949 perustetun Harlequinin ensimmäisistä julkaisuista mahtuu tähän lajityyppiin. Myöhemmin tunnetuista kirjailijoista esimerkiksi Evan Hunter ja Harry Whittington kirjoittivat digest-kustantamoille.

Suomeksi ei ole ilmeisesti julkaistu yhtään digest-kauden eroottista romaania, vaikka esimerkiksi niitä paljon kirjoittaneelta Norman Blighiltä on yksi myöhemmän kirjan käännös. Myös Peggy Gaddis, jolta on suomennettu useita tavanomaisia romanttisia romaaneja, kirjoitti paljon digest-pokkarien peiteltyä erotiikkaa.

Tapaus, jonka on nähty mahdollistavan seksipokkarien mittavan esiin-

marssin, oli laatukustantamo Grove Pressin tekemä D. H. Lawrencen *Lady Chatterleyn rakastajan* sensuroimattoman painoksen julkaisu vuonna 1959. Kirja ja kustantaja asetettiin oikeuteen, mutta Grove Press voitti ja julkaisi myöhemmin vielä rohkeamman teoksen, Henry Millerin *Kravan kääntöpuirin*. Siitäkin nousi oikeudenkäynti, mutta Grove Press voitti senkin. Samalla oikeudenkäynnin voittivat myös kirjakauppiaat, joita aiemmin oli uhannut oikeudenkäynti. Samalla oikeus asetti ennakkotapauksen, jonka avulla myöhemmin muut kustantajat saattoivat perustella, miksi ne pystyivät julkaisemaan sellaista kirjallisuutta kuin julkaisivat. Kustantajien oli nyt mahdollista vedota siihen, että heidän julkaisemansa kirjat eivät olleet vailla kirjallisia, taiteellisia, poliittisia tai yhteiskunnallisia arvoja – aivan kuten oikeus oli todennut Lawrencen ja Millerin romaaneista.

Tämä ei kuitenkaan tarkoittanut, että seksipokkarien julkaiseminen olisi ollut viranomaisten mieleen. Esimerkiksi New Yorkissa kustantajia ja jälleenmyyjä vainottiin kovalla kädellä, ja varsinkin ennen vuoden 1964 maailmannäyttelyä kaupunkia ja eritoten pornokauppiaiden pesäpaikaksi leimattua Times Squarea siivottiin rankasti. Tosin kun erään pokkarilevittäjän varastot takavarikoitiin, levittäjä nosti New Yorkin poliisilaitosta vastaan oikeussyytteen ja vieläpä voitti.

Toinen seksipokkarien esiinmarssin mahdollistanut asia oli 1950-luvulla kukoistanut pokkarien myyntisysteemi. Pokkareita levitettiin samalla tavalla kuin lehtiä aiemmin kioskeihin ja myyntikojuihin: nimikkeet vaihtuivat joka kuukausi, ja varsinkin niin sanottu mass market-levitys oli koko maan kattavaa. Isoimmat ja nimekkäimmät seksipokkarikustantajat pystyivät hyödyntämään tätä arvokkaampien pokkarikustantajien, kuten Fawcettin, käyttämää levityssysteemiä, jossa kirjoja myytiin tavarataloissa, drugstoreissa, kirjakaupoissa ja lahjakaupoissa sekä linja-auto- ja juna-asemilla. Fawcettin lisäksi muita isoja pokkarikustantamoita olivat Dell ja MacFadden, Signet, Pocket Books, Berkley ja jo

mainittu Grove Press, joka kaunokirjallisten klassikoiden lisäksi julkaisi myös paljon vanhaa pornoa, varsinkin viktoriaaniselta ajalta.

Mass market -levityksen rinnalla pienemmät kustantajat ja muut alalla toimineet käyttivät suppeampaa levitystä, josta on käytetty nimitystä "secondary". Tässä systeemissä kirjat myytiin lähinnä alan kaupoista, ja kustantajat toimivat itse usein välittäjinä. Rajana mass market- ja secondary-kustantajien välillä on pidetty nimikkeiden painosmääriä: mass market -pokkareita painettiin jopa sata tuhatta kappaletta, kun taas secondary-pokkareita painettiin 10 000 ja 30 000 kappaleen välillä.

Seksikirjoja myytiin 1960-luvulla paljon myös postimyyntinä. Kirjojen takasivuilla oli mainoksia ja tilauskuponkeja ja kirjoja toimitettiin etäisiinkin paikkoihin pienellä vaivalla. Posti tosin tarkkaili seksikirjojen välitystä.

Mass market- ja secondary-pokkarien välillä oli sisällöllisiä eroja. Mass market -pokkarit olivat usein asiallisempia ja niissä oli vähemmän seksiä ja erotiikkaa kuin secondary-kirjoissa, joissa korostettiin eksoottisia aiheita, kuten homo- tai lesboseksuaalisuutta, fetisismiä ja sadomasokismia. Esimerkiksi Eric Stanton ja Bill Ward kuvittivat juuri secondary-pokkareita, eikä heillä ollut asiaa vakavampien mass market -pokkarien pariin. Mass market -pokkareissakin käsiteltiin usein eksoottisia aiheita, kuten lesbosuhteita, mutta hienovaraisemmin ja henkilökohtaisemmin. Henkilöt olivat ongelmallisia ja usein ulkopuolisia, kun secondary-pokkareissa he olivat usein kaksiulotteisia perversikkoja. Mass market -kirjoissa ei voinut käyttää sellaisia sanoja kuin "cock" ja "cunt" eikä sukupuolieliimiin voinut viitata suoraan. Kirjojen piti päättyä onnellisesti. Selvää lienee myös se, että secondary-pokkarit olivat huonommin tehtyjä ja painettuja ja niissä käytetty paperi oli huonompaa.

Secondary-kustantajia oli lukemattomia: Bell-Ringer Books, Camerarts Publishing, Centaur Novels, Chariot Books, Europa Books, France Books, Headline Books, Neva Paperbacks, Pad Library, Raven Books

ja niin edelleen. Monistakaan kustantamoista ei tiedetä paljon mitään. Näidenkin välillä oli suuria laadullisia eroja sekä tekstien että kansikuvi-
tusten suhteen.

Osa 1960-luvuilla julkaistuista seksipokkareista oli myös fly-by-night-tyyppisiä, mikä tarkoittaa sitä, että niillä ei ollut varsinaista kustantajaa. Kirjan kannessa saattoi lukea esimerkiksi “An Original Arrow Reader”, mutta kirjan takana ei kuitenkaan ollut lain vaatimaa firmaa, jolla olisi esimerkiksi osoite verotusta varten. Tällaiset kirjat olivat usein laittomia uusintapainoksia aiemmin ilmestyneistä kirjoista. Useat fly-by-night-kirjat oli tehty niin, että joku oli saanut käsiinsä myymättä jääneitä kirjoja, joita ei ollut toimitettu takaisin kustantajalle, ja vaihtanut niiden kan-
net uuteen ja laittanut kirjalle uuden nimen.

Markkinat vapautuvat

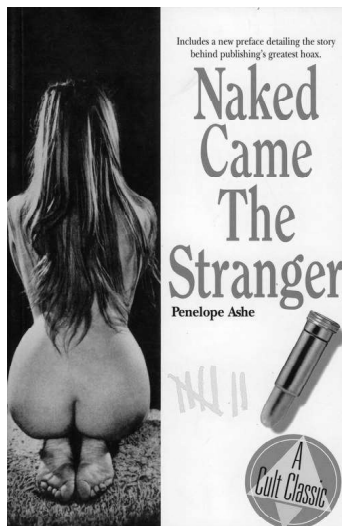
1960-luvun puolivälissä markkinat vapautuivat vielä kerran. Yhtenä tärkeänä käännekohtana on nähty oikeudenkäynti vuonna 1965, jossa new-yorkilaista lehtimyyjää syytettiin siveettömän aineiston myymisestä (valeoston tehneelle poliisille). Oikeudessa päätettiin jättää kaikki siveettömyyssyytteet huomiotta, mikä innosti kustantajia ja kirjoittajia ronskimpaan avoimuuteen. Erotiikan historioitsija Jay Gertzman onkin todennut, että vuoteen 1969 mennessä seksipokkarit olivat korvautuneet kokonaan “fuck bookeilla”, toisin sanoen kirjoilla, joissa seksi oli ottanut käytännössä pääosan juonelta ja henkilöhahmoilta.

Vuonna 1969 ilmestyi myös ison kustantamon julkaisema seksikirja, joka aiemmin olisi ilmestynyt pieneltä pokkaripajalta. Newsday-lehden toimittaja Mike McGrady oli kerännyt kasaan joukon kollegoitaan, jotka kirjoittivat yhteistuumin romaanin *Naked Came the Stranger*. Kirja julkaistiin salanimellä Penelope Ashe kovakantisena kekseliään ja vihjailevan kannen kanssa, ja siitä tuli valtavan suosittu. Kirjan kustantaja Lyle

Stuart jatkoi seksiaiheella rahastamista: salanimellä J ilmestynyt teos *The Sensuous Woman* (1970) oli sekin suosittu ja pääsi tietokirjojen listalla kolmanneksi.

Naked Came the Stranger ilmestyi myös suomeksi nimellä *Tulit luokseni alasti* (runoilija Jarkko Laineen kääntämänä!). *The Sensuous Woman* ilmestyi täällä nimellä *Haluttu nainen*. Kirjojen on nähty poistaneen lopullisesti rajat valtavirtakirjallisuuden ja seksipokkarien väliltä – ainoastaan selkeämmin pornografiset “fuck bookit” jäivät edelleen marginaaliin. Tähän liittyi olennaisesti se, että kannessa ei nähty aiemman kaltaisia suorasukaisia ja väkivaltaa sisältäviä kuvia. *Halutun naisen* kannen haluttiin muistuttavan tyyliä, jolla naisille markkinoitiin tavarataloissa saippuaa ja tuoksujä.

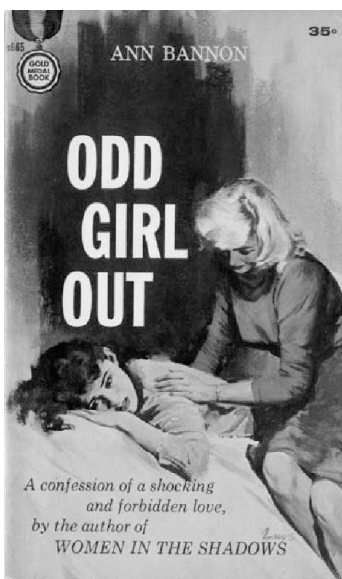
Kirjakauppias, vanhoihin pokkareihin erikoistunut Stephen J. Gertz taas on listannut muita tekijöitä seksipokkarien mailleenmenossa: alkärsi myyntikadosta 1960-luvun lopussa, kun kirjoja ei asukasyhdistysten kampanjoiden takia saanut enää myydä kirjakaupoissa, vaan niitä myytiin enää vain pornokaupoissa, ja elokuvat korvasivat painetun sanan seksinkuluttajien keskuudessa. Lisäksi mafia ja muu järjestäytynyt rikollisuus otti vallan pornobisneksessä. Pornokustantaja Earl Kemp on sanonut haastattelussa, että vuoteen 1973 mennessä mafia omisti 99 prosenttia kaikesta pornobisneksestä. Kirjat myös huononivat Gertzin mielestä: 1960-luvun seksipokkarit olivat usein olleet humoristisia, mutta 1970-luvun alussa pornoala muuttui vakavammaksi. Kirjoja tehtiin enää vain masturbaatio mielessä, ei lukemisen nautinto. Myös paremmat kirjoittajat kaikkosivat alalta 1970-luvun myötä.

Peruskustantajat erotiikan asialla

Myös isot yleispokkarikustantajat julkaisivat seksikirjoja. Arvovaltaisemmat Fawcett ja Dell eivät alaan juuri koskeneet, mutta Fawcett, jota voi pitää yhtenä johtavista pokkarikustantamoista, julkaisi esimerkiksi Tereska Torrèsin lesbokirjan *Women in Barracks* (1950). Se kertoo toisessa maailmansodassa taistelleista ranskalaisten naisten vapaaehtoisjoukoista ja Torrèsin kokemuksista joukoissa. Kirja oli Yhdysvalloissa suosittu ja myi yli kaksi miljoonaa kappaletta, mutta esimerkiksi Kanadassa se kiellettiin. Vuosikymmeniä myöhemmin Torrès kommentoi kirjan klassikkostatusta sanomalla, että viidestä päähenkilöstä vain yksi on selvästi lesbo. ”Amerikkalaiset järkyttyvät niin helposti”, Torrès totesi.

Fawcett jatkoi lesbokirjojen julkaisua, mutta kyse ei ollut varsinaisista seksikirjoista, vaan enemmänkin melodraamoista ja rikosaiheista. Tunnettuja lesbokirjailijoita, jotka julkaisivat Fawcettilla, olivat esimerkiksi

Ann Bannon ja Valerie Taylor. Tunnetuin oli ehkä Marijane Meaker, joka julkaisi usein salanimillä Ann Aldrich, M. E. Kerr ja Vin Packer. Varsinkin Packerinimellä julkaistut kirjat edustivat ajan synkeää noir-dekkaria. Packer seurusteli lyhyen aikaa kirjailija Patricia Highsmithin kanssa, ja tämän salanimellä Claire Morgan julkaistu lesboaiheinen romaani *Price of Salt* ilmestyi vuonna 1953 myös pokkarina.

Fawcett julkaisi useita lesbokirjoja, mutta seksikustantamona sitä ei voi pitää. Yksittäisiä seksikirjoja tai ainakin seksillä myytyjä melodraamoja ja rikos-

Seksisirkus, Himon orjat, Paheellinen vaimo, Seksikesä 69...

Juri Nummelinin **Pulpografia Erotica** esittelee yli 50 amerikkalaista kirjailijaa, joiden kirjoittamia seksipokkareita on suomennettu Cocktailin ja Lollon kaltaisissa suttuisissa kirjasarjoissa. Teoksessa on myös laaja johdantoartikkeli, jossa käydään läpi pornografian ja kioskikirja-kustantamisen yhteistä historiaa.

Mukana on Lawrence Blockin ja Donald Westlaken kaltaisia tunnettuja kirjailijoita, mutta myös Ralph Hayesin ja Max Norticin tapaisia unohdettuja ja vähän tunnettuja senttareita.

Pulpografia Erotica on riemukas matka lähihistorian niljakkaaseen kirjallisuushistoriaan!

Teos on jatkoa Nummelinin teoksille **Pulpografia**, **Kuudestilaukeavat** ja **Pulpografia Britannica**, joissa käsitellään amerikkalaisia ja englantilaisia dekkareita ja länkkäreitä.

KL 01.58
ISBN 978-952-7211-83-0

KANNEN SUUNNITTELU: Ville Manninen
KANNEN TEKSTAU: Aino Sutinen